

Ed. 390. Frumvarp til hafnalaga. [217. mál]

(Lagt fyrir Alþingi á 105. löggjafarþingi 1982–83.)

I. KAFLI

1. gr.

Samgönguráðherra fer með yfirstjórn allra hafnamála.

2. gr.

Samgönguráðherra skipar hafnaráð sér til ráðuneytis um hafnamál. Í hafnaráði skulu eiga sæti fulltrúi tilnefndur af Hafnasambandi sveitarfélaga og tveir fulltrúar tilnefndir af samgönguráðherra. Skal annar þeirra vera starfsmaður samgönguráðuneytisins og er hann jafnframt formaður ráðsins. Tveir varamenn, sinn frá hvorum aðila, eiga rétt til setu á fundum ráðsins með málfrelsi og tillögurétti.

Hafnaráð skal skipa til 4 ára í senn.

Póknun til hafnaráðsmanna greiðist úr ríkissjóði.

3. gr.

Hafnaráð skal fjalla um öll meiriháttar skipulags-, rekstrar- og fjárfestingarmál Hafnamálastofnunar ríkisins og fylgjast almennt með starfsemi hennar.

Hafnaráð skal vera ráðgefandi um framkvæmdaáætlanir fyrir einstök ár og til lengri tíma, svo og um fjármál hafnanna, þar á meðal gjaldskrárbreytingar.

Hafnamálastjóri situr fundi ráðsins ásamt þeim starfsmönnum stofnunarinnar sem hann telur ástæðu til eða ráðið óskar eftir, með málfrelsi og tillögurétti. Skal hann leggja þar fyrir þau mál, sem hann telur falla undir verksvið ráðsins samkvæmt framansögðu eða ráðið óskar eftir. Skal það gert áður en hafnamálastjóri sendir viðkomandi erindi til samgönguráðherra, ef því verður við komið.

4. gr.

Hafnamálastofnun ríkisins fer með framkvæmd hafnamála á þann hátt, sem ákveðið er í lögum þessum.

Hafnamálastjóri skal, að fenginni umsögn hafnaráðs, skipaður af samgönguráðherra, til fimm ára í senn. Hann veitir Hafnamálastofnun ríkisins forstöðu, jafnframt því sem hann gegnir starfi vitamálastjóra og annast framkvæmd laga um leiðsögu skipa. Heimilt er að endurskipa hafnamálastjóra svo oft sem vera vill.

Ráðherra skipar einnig yfirmenn deilda, sbr. 6. gr. Leita skal tillagna hafnaráðs og hafnamálastjóra um skipun í þessi störf.

Hafnamálastjóri ræður annað starfsfólk Hafnamálastofnunar samkvæmt ráðningarsamningi.

5. gr.

Hafnamálastofnun skal hafa umráð yfir vélum og tækjum, sem nauðsynleg eru til að annast þau verkefni, sem henni eru falin, og hafa í þjónustu sinni sérþjálfað starfslíð. Sérstaklega skal stofnunin búin fullnægjandi rannsóknarbúnaði og tækjum til dýpkunarframkvæmda.

6. gr.

Hafnamálastofnun ríkisins skal skipt í eftirtaldar aðaldeildir:

1. **Áætlana- og hönnunardeild**, sem hefur með höndum rannsóknir, áætlanir og hönnun hafnarmannvirkja, svo og tæknieftirlit með styrkhæfum hafnarmannvirkjum.
2. **Framkvæmdadeild**, sem hefur með höndum rekstur tækjabúnaðar Hafnamálastofnunar, og annast þær framkvæmdir, sem stofnuninni eru faldar.
3. **Aðalskrifstofa**, sem hefur með höndum bókhald, fjárreiður, starfsmannamál og almennan skrifstofurekstur, svo og fjármálaeftirlit með styrkhæfum hafnarframkvæmdum.

II. KAFLI

Um stjórn hafna og rekstur.

7. gr.

Höfn tákna í lögum þessum nánar afmarkað svæði, þar sem gerð hafa verið mannvirki til lestunar, losunar og geymslu fljótandi fara, hverju nafni sem nefnast, enda skal notkun hennar heimil gegn ákveðnu gjaldi.

Til þess að um höfn geti verið að ræða samkvæmt lögum þessum, þarf henni að hafa verið sett reglugerð, er tilgreini mörk hennar auk annarra nauðsynlegra stjórnunarákvæða.

8. gr.

Eigendur hafna samkvæmt lögum þessum eru sveitarstjórnir eða sýslunefndir, annaðhvort einar sér eða sem sameigendur.

9. gr.

Hafnarstjórn, skipuð 3—5 mönnum, hefur á hendi stjórn hafnar og hafnarsjóðs á þann hátt, sem eigendur hennar ákveða, og í samræmi við reglugerð.

Hafnarstjórn er kosin af eigendum hafnar. Séu þeir fleiri en einn, fer um kosningu samkvæmt samningi.

Eigandi hafnar ræður hafnarstjóra og ákveður verkswið hans, að fengnum tillögum hafnarstjórnar.

10. gr.

Ráðuneytið setur samkvæmt lögum þessum og að fengnum tillögum hafnarstjórnar sérstaka hafnarreglugerð fyrir hverja höfn. Í reglugerðinni skulu m. a. vera ákvæði um:

1. Stærð og takmörk hafnarsvæðis.
2. Kosningu, starfs- og valdswið hafnarstjórna.
3. Starfsemi og umferð á hafnarsvæði.
4. Öryggi við flutninga og varnir gegn mengun.
5. Hafnsögu.
6. Viðurlög við brotum.

11. gr.

Eftirtalin gjöld skulu greidd fyrir afnot hafna:

1. Skipagjöld á skip þau og báta, er nota höfnina:
 - a) Gjöld, miðuð við stærð skipa, dvalartíma á hafnarsvæðinu og veitta aðstöðu.
 - b) Fastagjöld fiskiskipa í heimahöfn.
 - c) Hafnsögugjöld.
 - d) Önnur þjónustugjöld.
2. Vörugjöld af vörum, sem umskipað er, lestaðar eða losaðar í höfn, þar á meðal aflagjald, sem er vörugjald af sjávarafla, sem lagður er á land á hafnarsvæðinu.
3. Leigur fyrir afnot annarra mannvirkja eða tækja hafnarinnar.
4. Leyfisgjöld eftir bryggjur og önnur mannvirki, sem gerð hafa verið samkvæmt 18. gr.
5. Lóðargjöld.

Nú á annar aðili en hafnarsjóður bryggju innan hafnarsvæðisins, og skal þá greiða vörugjöld í hafnarsjóð af þeim farmi, er um þá bryggju fer. Eiganda slíkrar bryggju er óheimilt að innheimta til sín vörugjöld af vörum, er fara um bryggjuna, nema hafnarstjórn samþykki.

12. gr.

Öll gjöld samkvæmt 11. gr. má taka lögtaki hjá þeim aðila, sem samkvæmt reglugerð er gert að standa skil á greiðslum til hafnarsjóðs.

Skipagjöld skulu miðuð við stærð skipa samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð, og eru þau tryggð með lögveði í viðkomandi skipi og váttryggingafé þess, ef það skyldi farast. Gengur það veð í tvö ár fyrir sammingsveðskuldum.

Halda má eftir skráningar- og þjóðernisskránum til tryggingar greiðslu skipa- og vörugjalda.

Vörugjald af útflutningi og aflagjald skal auk þess tryggt með veði í útflutningsbirgðum þess aðila, sem skuldar vörugjald og hefur hafnarsjóður haldsrétt í varningnum uns gjaldið er greitt.

Verði misbrestur á greiðslu aflagjalds skal viðskiptabanki fiskkaupanda, ef óskað er, standa hafnarsjóði skil á greiðslu gjaldsins, er hann tekur veð í viðkomandi framleiðslu.

Ennfremur skal útflytjandi eða banki er greiðir framleiðanda söluverð varnings, greiða hafnarsjóði áfallið en ógreitt vörugjald af viðkomandi varningi.

Vörugjald af vörum, sem umskipað er, lestaðar eða losaðar utan löggiltra hafnarsvæða, þar á meðal af sjávarafla, skal ríkissjóður innheimta í samræmi við almenna gjaldskrá samkvæmt 13. gr. og skal gjaldið renna í Hafnabótasjóð. Ákvæði þetta nær þó ekki til skipa undir 30 brúttórúmllestum að stærð, þegar um sjávarafla er að ræða.

Lóðargjöld af löndum hafna skulu almennt reiknuð sem hundraðshluti af fasteignamati lóðar.

13. gr.

Hafnaráð skal, að fengnum tillögum Hafnasambands sveitarfélaga gera tillögur til samgönguráðuneytisins, a. m. k. einu sinni á ári, um gjaldskrá samkvæmt 1. tl. a—b og 2 tl. 11. gr. Skal gjaldskráin við það miðuð að tekjur hafnarsjóðanna standi almennt undir rekstri og hæfilegu fjármagni til nýbygginga.

Slík gjaldskrá, staðfest af samgönguráðherra, skal gilda fyrir allar hafnir, er lög þessi ná til.

Ráðuneytið getur heimilað einstökum hafnarstjórnnum frávik frá hinni almennu gjaldskrá, ef sérstakar aðstæður eru fyrir hendi.

14. gr.

Tekjum og eignum hafnarsjóðs má einungis verja í þágu hafnarinnar. Hafnarsjóðir skulu undanþegnir hvers konar sköttum til sveitarsjóða. Eigandi hafnar ber ábyrgð á skuldbindingum hafnarsjóðs.

15. gr.

Fyrir lok desembermánaðar ár hvert skal hafnarstjórn semja áætlun um tekjur og gjöld hafnarsjóðs á komandi ári og senda hana Hafnamálastofnun ásamt nauðsynlegum skýringum á tekju- og gjaldaliðum, enda hafi áður verið leitað samþykkis eigenda.

16. gr.

Halda skal reikning yfir tekjur og gjöld hafnarsjóðs. Reikningsár hafnarsjóðs er almanaksárið.

Við lok hvers reikningsárs og eigi síðar en fyrir lok aprílmánaðar á næsta ári skal skrá rekstrar- og efnahagsreikning hafnarsjóðs á sérstök eyðublöð, er Hafnamálastofnunin lætur gera.

Reikninginn skal endurskoða og úrskurða á sama hátt og reikninga sveitarsjóðs, nema hafnarsjóður sé stofnaður með samningi, en þá fer um endurskoðun og úrskurð reikningsins samkvæmt samningnum.

Hafnarstjórn er skylt að senda Hafnamálastofnuninni allar aðrar upplýsingar, sem hún kann að óska eftir og snerta rekstur hafnarinnar.

Hafnamálastofnuninni ber að senda hafnarsjóði viðskiptareikning síðasta árs fyrir 1. mars ár hvert, ef um viðskipti hefur verið að ræða á árinu.

17. gr.

Óheimilt er án samþykkis ráðuneytisins að selja, veðsetja eða leigja til langs tíma þær eignir hafnarsjóðs, er notið hafa ríkisstyrks. Ennfremur er hafnarstjórn óheimilt að hefja án samþykkis ráðuneytisins svo kostnaðarsamar framkvæmdir, að greiðsluafgangur hafnarsjóðs á sama ári nægi ekki til að greiða kostnaðinn.

Til þess að Hafnamálastofnuninni sé unnt að fylgjast sem best með, að ákvæði þessarar greinar séu haldin, skal senda henni eftirrit af fundargerðum hafnarstjórnar, sé þess óskað.

18. gr.

Skipulag hafnarsvæðis skal miðast við þarfir hafnarinnar og er skylt að hafa samráð við hafnarstjórn við gerð þess.

Engin mannvirkjagerð má fara fram á hafnarsvæðinu nema með samþykki viðkomandi hafnarstjórnar. Rísi ágreiningur skal málinu vísað til samgönguráðuneytisins til úrskurðar.

Sé leyfi til mannvirkjagerðar eigi notað innan tveggja ára frá veitingu þess, fellur það úr gildi.

Hafnarstjórn er heimilt, ef nauðsyn krefur, að nema burt á kostnað eiganda bryggjur eða önnur mannvirki í sjó fram sem hætta stafar af eða hafa staðið ónotuð í 5 ár eða lengur.

III. KAFLI

Um framkvæmdir í höfnum, greiðslu kostnaðar við hafnargerðir o. fl.

19. gr.

Frumkvæði um hafnargerðir er hjá eiganda hafnar og framkvæmdir við þær á ábyrgð hans.

20. gr.

Áður en hafnarframkvæmdir hefjast skal staðfest, að fjármagn verði handbært til viðkomandi verkáfangi, og skulu um það gilda, eftir því sem við á, ákvæði 12. gr. laga nr. 63/1970, um skipan opinberra framkvæmda.

21. gr.

Hver landeigandi er skyldur til að láta af hendi mannvirki og land, er þarf til þess að gera höfn samkvæmt lögum þessum, svo og til þess að gera brautir og vegi í því sambandi og til að leyfa, að tekin verði í landi hans grjót, mól og önnur jarðefni, og þola þær eignakvaðir, óhagræði og takmörkun á afnotarétti, sem hafnargerðin hefur í för með sér, allt þó gegn því, að fullar bætur komi fyrir. Náist ekki samkomulag um bæturnar, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dómkvaddra manna, að tilkvöddum báðum málsaðilum. Kostnaður við matið greiðist af hafnarsjóði þeim, sem hlut á að máli.

Nú vill annar hvor málsaðili ekki una mati, og getur hann þá krafist yfirmats, en það skal gert innan 14 daga frá því að matsgerð er lokið. Yfirmat skal framkvæma af þremur dómkvöddum mönnum og greiðist kostnaður vegna þess samkvæmt venju.

22. gr.

Hafnarframkvæmdir, er njóta ríkisstyrks, skulu unnar undir tækni- og fjárhagslegu eftirliti Hafnamálastofnunar ríkisins, og skulu allar áætlanir og uppdrættir sendar stofnuninni til samþykktar, svo og öll þau reikningsgögn, er þarf til að annast nauðsynlega endurskoðun kostnaðar.

Hafnamálastofnunin annast framkvæmd verkþátta, sem kostaðir eru að fullu af ríkissjóði, sbr. 26. gr., í samráði við viðkomandi hafnarstjórn.

Framkvæmd annarra verkþátta annast viðkomandi hafnarstjórn sjálf, með samningum eða útboði.

Fari hafnarstjórn þess á leit annast Hafnamálastofnunin auk frumrannsóknna og eftir því sem við verður komið skipulagningu hafnarsvæða, hönnun einstakra mannvirkja, gerð kostnaðaráætlana, svo og ákveðnar framkvæmdir eða hluta þeirra. Um slík verk skal samið sérstaklega.

23. gr.

Hafnarframkvæmdir eru kostaðar af sjálfsaflafé hafnarinnar og framlagi frá eigendum. Ennfremur greiðir ríkissjóður hluta af kostnaði við hafnargerðir, eftir því sem ákveðið er í lögum þessum.

24. gr.

Eftirfarandi hafnarframkvæmdir geta notið framlags úr ríkissjóði:

1. Undirbúningsrannsóknir og hönnun, þar með talið skipulag hafna og hafnarsvæða, svo og kostnaður við útboð einstakra styrkhæfra framkvæmda.
2. Framkvæmdir við hafnargarða, bryggjur, viðlegukanta, dýpkanir og uppfyllingar.
3. Dreifikerfi rafmagns, skólps og vatns, sem nauðsynleg eru vegna starfsemi hafnarinnar, samkvæmt sérstakri ákvörðun hverju sinni.
4. Lagning varanlegs slitlags á umferðaræðar innan marka hafnarmannvirkja samkvæmt sérstakri ákvörðun hverju sinni.
5. Stofnkostnaður við siglingamerki, mengunar- og slysavarnir.
6. Framkvæmdir við upptökumannvirki fyrir skip.
7. Stofnkostnaður við hafnarvogir og fasta krana til löndunar úr smábátum.

Niðurrif hafnarmannvirkja í eigu hafnarsjóðs telst hafnarframkvæmd enda sé það liður í nybyggingu eða mannvirkið í vegi fyrir notkun annarra styrkhæfra hafnarmannvirkja.

Sé mannvirki svo illa farið, að til álita komi að endurbyggja það, skal slík endurbygging því aðeins teljast styrkhæf, að mannvirkið hafi hlotið eðlilegt viðhald að dómi hafnamálastjóra.

Styrkhæfur telst einnig vaxtakostnaður á byggingartíma, svo og lántöku- og annar fjármögnunarkostnaður, ásamt kostnaði vegna hækkunar verðtryggðra lána og gengistaps, verði hann til vegna hluta ríkissjóðs í framkvæmdinni og hafi verið stofnað til hans með heimild ráðuneytisins og fjárveitinganefndar Alþingis.

Til viðhalds hafnarmannvirkja teljast almennar viðgerðir og venjulegt viðhald, svo sem endurnýjun á þybbum, þekjum og lögnum, og er slíkt viðhald ekki styrkhæft.

Landa- og lóðakaup hafna njóta ekki ríkisstyrks.

Styrkhæfni framkvæmda skal ákveðin áður en þær hefjast.

Rísi ágreiningur um styrkhæfni framkvæmda skal málinu skotið til ráðherra til úrskurðar.

25. gr.

Skilyrði fyrir greiðslu kostnaðar úr ríkissjóði samkvæmt 24. gr. eru:

1. Að sveitarfélag eða sýslufélag, eitt eða fleiri, hafi stofnað hafnarsjóð til þess að eiga og reka höfn og standa undir hafnarframkvæmdum og fengið til þess samþykki ráðuneytisins. Sé um fleiri en einn aðila að ræða, skulu þeir hafa gert með sér samning um kosningu hafnarstjórnar samkvæmt 9. gr., endurskoðun og úrskurð reikninga, enda hafi samningurinn verið staðfestur af ráðuneytinu og hafnarstjórn fullskipuð.
2. Að hafnarsjóður hafi tryggt sér eignarrétt á því landsvæði á strandlengju hafnarinnar sem talið er þurfa undir hafnarmannvirki og þá starfsemi, sem fram fer við höfnina. Ekki verður það þó gert að skilyrði að hafnarsjóður kaupi í þessu skyni íbúðar- eða verslunarhús eða varanlegar byggingar af öðru tagi.
3. Að unnið sé að framkvæmdum samkvæmt tæknilegri og fjárhagslegri áætlun varðandi útgjöld og greiðslu kostnaðar, sem eigandi hafnar hefur samþykkt, svo og ráðuneytið, að fenginni umsögn hafnaráðs og hafnamálastjóra.
4. Að byrjað hafi verið að veita fé á fjárlögum til viðkomandi mannvirkis áður en framkvæmdir eru hafnar.

26. gr.

Eftirfarandi ákvæði skulu gilda um greiðsluþátttöku ríkissjóðs í hafnargerðum:

1. Ríkissjóður greiðir 100% kostnaðar við frumrannsóknir samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð.
2. Ríkissjóður greiðir 90% stofnkostnaðar við dýpkun aðalsiglingaleidar að höfn samkvæmt nánari ákvörðun ráðuneytisins.
3. Ríkissjóður greiðir allt að 75% stofnkostnaðar við eftirtaldar framkvæmdir:
Hafnargarða (öldubrjóta).
Bryggju- og viðlegukanta.
Dýpkanir, uppfyllingar og umferðaræðar á hafnarsvæði innan marka, sem ákveðin eru af ráðuneytinu.
Siglingamerki.
Mengunar- og slysavarnir.
Vatns-, raf- og holræsalagnir um mannvirkin.
4. Ríkissjóður greiðir allt að 40% af stofnkostnaði við upptökumannvirki fyrir skip, hafnarvogir og fasta krana til löndunar úr smábátum.

27. gr.

Umsóknir um framlög úr ríkissjóði til hafnarframkvæmda skulu sendar ráðuneytinu, sem leitar álits hafnaráðs og hafnamálastjóra og sendir síðan tillögur sínar til fjárveitinganefndar Alþingis.

Fjárveitinganefnd Alþingis getur ákveðið að fengnum tillögum ráðherra, sem áður skal leita umsagnar hafnaráðs og hafnamálastjóra, að ríkisframlag samkvæmt 26. gr. verði lægra en þar greinir, til hafna sem metnar eru fjárhagslega færar um að standa undir hærri kostnaðarþátttöku.

Mismunur framlaga úr ríkissjóði sem þannig myndast skal renna sem tekjur til Hafnabótasjóðs, sbr. 2. tl. 30. gr. þessara laga. Ákvæði þessarar mgr. tekur þó ekki til Reykjavíkurhafnar.

IV. KAFLI

Um framkvæmdaáætlanir.

28. gr.

Hafnamálastofnun skal vinna að gerð áætlana um hafnarframkvæmdir til nokkurra ára í senn, en þó aldrei skemur en til fjögurra ára.

Við þessa áætlunargerð ber Hafnamálastofnuninni að hafa samráð og samstarf við viðkomandi hafnarstjórnir, Hafnasamband sveitarfélaga og hafnaráð.

Sérstök 4 ára áætlun um hafnargerðir skal gerð á 2 ára fresti og lögð fram á Alþingi sem þingskjal. Við gerð þessarar áætlunar skal miða við það fjármagn, sem líklegt er talið að til ráðstöfunar verði til hafnarframkvæmda á áætlunartímabilinu.

Áður en gengið er endanlega frá áætluninni, skal hafnamálastjóri senda stjórn hversrar hafnar tillögur sínar um framkvæmdir á áætlunartímabilinu við þá höfn og gefa hafnarstjórninni nánar tiltekinn frest til að koma með athugasemdir og breytingartillögur.

Skal áætlunin með áorðnum breytingum og athugasemdum hafnarstjórna lögð fyrir hafnaráð áður en ráðherra leggur hana fyrir Alþingi.

Ráðherra skal árlega leggja fyrir Alþingi skýrslu um framkvæmdir í hafnamálum árið áður.

V. KAFLI

Um Hafnabótasjóð.

29. gr.

Hafnabótasjóður er eign ríkisins og lýtur stjórn samgönguráðherra.

30. gr.

Tekjur Hafnabótasjóðs eru þessar:

1. Árlegt framlag ríkissjóðs, eigi lægra en 12% af framlagi til hafnarmannvirkja og lendingarbóta á fjárlögum hvers árs.
2. Mismunur á fullu framlagi ríkissjóðs og því sem hafnarsjóði er ákveðið, sbr. ákvæði 27. gr.
3. Vörugjald af vörum sem umskipað er, lestaðar eða losaðar utan löggiltra hafnarsvæða, sbr. 7. mgr. 12. gr.
4. Tekjur af starfsemi sjóðsins.

31. gr.

Hafnabótasjóði er heimilt að taka lán til starfsemi sinnar innanlands eða utan allt að 200 millj. kr.

32. gr.

Ráðherra ráðstafar fé Hafnabótasjóðs á eftirgreindan hátt, að fengnum tillögum hafnamálastjóra og hafnaráðs og með samþykki fjárveitinganefndar Alþingis:

1. Sjódurinn veitir hafnarsjóðum lán til framkvæmda með hliðsjón af fjárförf í hverju tilviki.
2. Sjóðnum er heimilt að bæta tjón á hafnarmannvirkjum sem skemmst hafa af völdum náttúruhamfara eða af öðrum óviðráðanlegum orsökum, þ. m. t. tjón sem ekki fæst að fullu bætt vegna ákvæða IX. kafla siglingalaga um takmarkaða ábyrgð útgerðarmanna.
3. Sjóðnum er heimilt að veita styrk umfram ríkisframlag til nýrra hafnarframkvæmda, sem nemi allt að 15% af heildarframkvæmdakostnaði til staða, sem eiga við verulega fjárhagsörðugleika að stríða vegna dýrrar mannvirkjagerðar, fólksfæðar eða annarra gildra orsaka.
4. Sjóðnum er heimilt að veita hafnarsjóðum lán út á væntanleg ríkisframlög samkvæmt lögum þessum.

33. gr.

Ráðherra ákveður vexti og önnur kjör þeirra lána, er sjódurinn veitir, með tilliti til þess að sjódurinn sé skaðlaus af starfsemi sinni.

34. gr.

Seðlabanki Íslands annast í umboði ráðherra vörslu, daglega afgreiðslu og bókhald Hafnabótasjóðs og veitir sjóðnum aðstoð við öflun lánsfjár.

35. gr.

Hafnabótasjóður er undanþeginn öllum sköttum til ríkis og sveitarfélaga, svo og stimpilgjöldum af eigin lántökum.

36. gr.

Umsóknir um lán og styrki úr Hafnabótasjóði skulu sendar til samgönguráðuneytisins. Umsóknum skulu fylgja ítarleg gögn og rökstuðningur, þ. á m. reikningar hafnarinnar síðasta ár og almennar upplýsingar um fjárhag og fjárförf hennar.

VI. KAFLI

Ýmis ákvæði.

37. gr.

Hvers konar bótakröfum fyrir tjón, sem skip kunna að valda á eignum hafnarsjóða, fylgir lögtaksréttur.

38. gr.

Með mál út af brotum gegn lögum þessum eða reglugerðum, sem settar eru samkvæmt þeim, skal farið að hætti opinberra mála, og varða brot sektum.

Til tryggingar greiðslum sektar og vangoldinna gjalda samkvæmt lögum þessum er kyrrsetning heimil.

39. gr.

Ráðherra skal fyrir árslok 1983 setja reglugerð um framkvæmd þessara laga.

40. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi felld hafnalög nr. 45 24. apríl 1973 og lög nr. 83 31. maí 1976 um breytingu á þeim lögum, nema ákvæði laganna um greiðsluþátttöku ríkissjóðs, sem falla úr gildi 31. desember 1983.

41. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Ákvæði um greiðsluþátttöku ríkissjóðs koma þó ekki til framkvæmda fyrr en 1. janúar 1984.

Ákvæði til bráðabirgða, I.

Samgönguráðuneytið skal taka upp viðræður við hreppsnefndir Neshrepps utan Ennis og Ölfushrepps, sem og bæjarstjórnir Keflavíkur og Njarðvíkur um afhendingu mannvirkja landshafnanna á Rífi, Þorlákshöfn og Keflavík — Njarðvík til viðkomandi sveitarstjórna til eignar og reksturs samkvæmt hafnalögum. Heimilt er í viðræðum þessum að ákveða að framkvæmdaskuldir téðra hafnarsjóða verði yfirteknar af ríkissjóði.

Ákvæði til bráðabirgða, II.

Þrátt fyrir ákvæði 4. gr. um skipunartíma hafnamálastjóra, skal skipun núverandi hafnamálastjóra halda gildi sínu.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp það sem hér liggur fyrir til nýrra hafnalaga er endurskoðuð útgáfa af gildandi hafnalögum nr. 45/1973.

Nefnd til þessarar endurskoðunar var skipuð með bréfi samgönguráðherra 23. janúar 1981. Í nefndinni áttu sæti Ólafur S. Valdimarsson, skrifstofustjóri, formaður nefndarinnar, Aðalsteinn Júlíusson, hafnamálastjóri, Alexander Stefánsson, alþingismaður, Geir Gunnarsson, alþingismaður og Gunnar B. Guðmundsson, formaður Hafnasambands sveitarfélaga. Ritari nefndarinnar var Birgir Guðjónsson, deildarstjóri.

Nefndin hélt samtals 36 bókaða fundi og varð sammála um breytingar þær á gildandi hafnalögum, sem hún leggur fram í tillögum þessum. Hafnamálastjóri hafði þó fyrirvara um einstaka liði.

Segja má að endurskoðun laganna sé að verulegu leyti tilkomin vegna óska Hafnasambands sveitarfélaga, sem á aðalfundum sínum undanfarin ár hefur gert samþykktir, þar sem talið er að ýmissa breytinga sé þörf.

Við endurskoðunina hafa þessar samþykktir verið hafðar til hliðsjónar, en auk þess hafa fjölmörg atriði úr reglugerð um hafnamál nr. 395 30. desember 1974 verið tekin upp í tillögur nefndarinnar. Nefndin hefur auk þess kynnt sér erlend lög og reglugerðir um hafnamál, en ekki haft þar erindi sem erfiði.

Jafnframt því sem nefndin hefur rætt rækilega ýmsar veigamiklar breytingar á gildandi hafnalögum, sem gerð verður nánari grein fyrir hér á eftir, hefur tækifærið verið notað til að má ýmsa smærri agnúa af gildandi lögum, breyta röð ákvæða í rökréttara horf og gera ýmsar aðrar smærri breytingar, en fyrir þessum atriðum er gerð nánari grein í skýringum með einstökum greinum frumvarpsins.

Aðalbreytingarnar sem nefndin hefur gert frá gildandi lögum eru sem hér segir:

1. Í I. kafla frumvarpsins er, eins og í núgildandi hafnalögum, fjallað um yfirstjórn hafnamála. Sú breyting er helst í þessum kafla að ákvæði úr reglugerð um samstarfsnefnd um hafnamál eru tekin inn í 2. og 3. gr. frumvarpsins og jafnframt er heiti nefndarinnar breytt í hafnaráð.

Með nafnbreytingunni og með því að taka ákvæði þessi inn í lögin er ætlunin að festa þessa tilhögun betur í sessi en verið hefur. Jafnframt er gert ráð fyrir því að varamaður frá Hafnasambandi sveitarfélaga og einn varamaður fyrir báða fulltrúa samgönguráðherra eigi rétt til setu á fundum ráðsins með málfrelsi og tillögurétti. Ætlunin með þessari tilhögun er að gefa Hafnasambandi sveitarfélaga aukna möguleika til að hafa áhrif á gang hafnamála.

Um nokkur undanfarin ár hefur annar fulltrúi ráðherra jafnframt verið meðlimur fjárveitinganefndar Alþingis. Enda þótt nefndin hafi ekki viljað leggja það beinlínis til,

telur hún að þessi tilhögun hafi verið mjög hagkvæm, þar sem allt samstarf viðkomandi aðila hefur orðið miklu virkara með þessum beinu tengslum við fjárveitingavaldið á Alþingi.

2. Í frumvarpinu eru tekin af öll tvímæli um að frumkvæði um hafnargerðir sé hjá eiganda hafnar og framkvæmdir við þær á ábyrgð hans, sbr. 20. gr. Jafnframt er gengið út frá því að hafnarstjórnir annast sjálfar framkvæmd allra annarra verkþátta en þeirra sem kostaðir eru að fullu af ríkissjóði, annaðhvort með samningum eða útboði. Hins vegar annast Hafnamálastofnunin, fari viðkomandi hafnarstjórn þess á leit, ákveðnar framkvæmdir eða hluta þeirra og skal þá samið um slík verk sérstaklega. Um ofangreindar breytingar eru ákvæði í 22. gr. frv. Í mörg undanfarin ár hafa verið mjög ofarlega á baugi hugmyndir um að Hafnamálastofnunin hefði fyrst og fremst með höndum rannsóknir og áætlanagerð, en aukna áherslu skyldi leggja á það að sveitarfélög hefðu á hendi eigin hafnarframkvæmdir undir fjárhagslegu og tæknilegu eftirliti stofnunarinnar eða þá að slíkar framkvæmdir yrðu boðnar út. Framkvæmdir á vegum stofnunarinnar yrðu þá ekki nema í þeim tilvikum að útboð annaðhvort væri ekki framkvæmanlegt, m. a. vegna sérhæfðs tækjakosts til hafnargerða, eða áhugi og geta væri ekki fyrir hendi í viðkomandi sveitarfélagi til að hafa sjálft framkvæmdina með höndum eða bjóða hana út. Á móts við þetta sjónarmið hefur nú verið gengið til fulls af nefndinni.
3. Jafnframt breytingu samkvæmt liðnum hér á undan hefur verið stefnt að því í frumvarpinu að starfsemi Hafnamálastofnunar beindist meira en verið hefur að frumrannsóknum, tæknilegu eftirliti og áætlanagerð, sbr. m. a. 5. og 6. gr. frumvarpsins.
4. Í 26. gr. frumvarpsins er fjallað um greiðsluþátttöku ríkissjóðs í hafnargerðum. Nefndin varði miklum tíma til að ræða um þennan þátt og voru fjölmargar hugmyndir og leiðir ræddar. Þær breytingar verða helstar á greiðsluþátttöku ríkissjóðs frá því sem nú er, að ríkissjóður greiðir nú 100% kostnaðar við frumrannsóknir samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð og 90% stofnkostnaðar við dýpkun aðalsiglingaleiðar að höfn samkvæmt nánari ákvörðun samgönguráðuneytisins, en þessir liðir voru áður greiddir með 75% framlagi úr ríkissjóði.

Nefndin telur edlilegt að ríkissjóður greiði að fullu allar frumrannsóknir og jafnframt verði Hafnamálastofnun betur í stakk búin til að inna þær af hendi. Frumrannsóknir þurfa ekki að leiða til hafnargerðar, þær geta verið tímafrekar og dýrar og því þykir nefndinni edlilegt að kostnaðarþátttaka viðkomandi hafnarsjóðs hefjist ekki fyrr en með rannsóknum, sem telja má beinan undanfara hafnarframkvæmda. Hvað varðar dýpkunarkostnað á aðalsiglingarleið getur verið um verulega þungan bagga á einstökum hafnarsjóðum að ræða og telur nefndin því rétt að ríkissjóður komi þar meira til móts við hafnarsjóðina en nú er.

Vakin skal sérstök athygli á að stofnkostnaður við mengunar- og slysavarnir í höfnum verður samkvæmt tillögu nefndarinnar styrkhæfur um 75%, en er ekki styrkhæfur að neinu leyti samkvæmt núgildandi lögum. Nefndin vill með tillögunni leggja áherslu á að þessar varnir séu í fullkomnu lagi í höfnum.

Nefndin hefur einnig gert breytingar á 8. gr. núgildandi laga með það í huga að lengra sé komið til móts við óskir hafnarsjóðanna en verið hefur.

Greinin er svohljóðandi:

„Til styrkhæfs byggingarkostnaðar telst ekki kostnaður vegna lóða- eða landakaupa fyrir höfn, vaxtakostnaður á byggingartíma, svo og lántökukostnaður eða annar fjármögnunarkostnaður. Til styrkhæfs byggingarkostnaðar telst ekki heldur gengistap á erlendum lánnum eða kostnaður vegna hækkunar verðtryggðra lána, nema slík lán hafi verið tekin út á kostnaðarhluta ríkissjóðs í framkvæmdinni.“

Um þetta atriði eru ákvæði í 24. gr. frumvarpsins. Tekin eru nú öll tvímæli af um það að vaxtakostnaður á byggingartíma, svo og lántöku- og annar fjármögnunar- kostnaður, kostnaður vegna hækkunar verðtryggðra lána og gengistap á erlendum lánnum teljist til styrkhæfs byggingarkostnaðar, enda verði kostnaðurinn til vegna kostnaðarþátttöku ríkissjóðs í framkvæmdinni. Einnig er það skilyrði til greiðslu slíks kostnaðar að til hans hafi verið stofnað með heimild ráðuneytisins og fjárveitinganefndar Alþingis.

5. Í 10. gr. núgildandi hafnalaga eru ákvæði um gerð áætlunar um hafnargerðir til fjögurra ára í senn. Jafnframt eru ákvæði um að áætlunin skuli gerð á tveggja ára fresti og lögð fyrir sameinað Alþingi sem þingsályktunartillaga og að hún öðlist gildi þegar Alþingi hefur samþykkt hana. Óumdeilanlegt er að áætlunin hefur verið til mikils gagns eins og hugmyndin var þegar þetta ákvæði var sett inn í lög. Áætlunin með þessu ákvæði var sú að fá Alþingi til að afgreiða áætlunina sem þingsályktun, enda fengi hún þá fastara form, svipað og vegáætlun. Hins vegar er ýmislegt ólíkt með þessum tveimur áætlunum, m. a. fjáröflun, en eins og kunnugt er býr vegasjóður við fastan markaðan tekjustofn. Einnig má nefna það atriði, að vegaf framkvæmdir eru algerlega kostaðar af ríkissjóði, en hafnarframkvæmdir eru blandaðar framkvæmdir ríkissjóðs og sveitarfélaga.

Raunin hefur orðið sú, að þótt hafnagerðaáætlunin hafi verið lögð fyrir Alþingi á tveggja ára fresti, hefur hún aldrei fengið þá meðferð, sem gert er ráð fyrir í greininni. Nefndin taldi þýðingarlaust að halda þessu ákvæði um meðferð áætlunarinnar á Alþingi til streitu og gerir því ráð fyrir í tillögum sínum, að áætlunin sé lögð fram sem þingskjal.

6. Mikilsverða breytingu frá gildandi lögum er að finna í 26. gr. þar sem segir m. a. að ríkissjóður greiði allt að 75% og 40% af kostnaði við hafnargerðir. Ennfremur segir í 27. gr. að fjárveitinganefnd Alþingis geti ákveðið að fengnum tillögum samgönguráðherra, sem áður skal leita umsagnar hafnaráðs og hafnamálastjóra, að ríkisframlag til framkvæmda, sem eru styrkhæfar um 75% og 40%, verði lægra en þar greindir til hafna sem taldar eru fjárhagslega færar um að standa undir hærri kostnaðarþátttöku en 25% og 60%. Sá mismunur framlaga úr ríkissjóði sem þannig myndast, rennur sem sérstakar tekjur til hafnabótasjóðs.

Ein höfn, sem fellur undir hafnalög, hefur yfirleitt ekki notið ríkisstyrks til framkvæmda, þ. e. Reykjavíkurhöfn. Talið hefur verið að sjálfsaflafé hennar nægði til að standa undir eigin framkvæmdum, og gildir því ekki um hana ofangreint ákvæði um að mismunur framlaga úr ríkissjóði renni til hafnabótasjóðs.

Nefndin telur að almennt bættur fjárhagur hafnanna geti leitt til þess að sumar þeirra yrðu færar um að standa undir meiri greiðsluþátttöku en gert er ráð fyrir í lögunum sem lágmarki, en að mati nefndarinnar er vafasamt að ríkið styrki hafnir samkvæmt hámarksheimild til framkvæmda sem sjálfar geta að verulegu leyti staðið undir þeim af eigin tekjum.

Nefndin hefur látið kanna sérstaklega við hvaða skilyrði væri eðlilegast að miða við skerðingu ríkisframlags frá hámarksheimild. Hugmynd að verklagsreglum, sem nefndin hefur orðið sammála um að leggja til grundvallar við slíkt mat, liggur fyrir.

7. Allar breytingar á gjaldskrá hafa hafa eins og kunnugt er verið þungar í vöfum vegna ákvæða í gildandi lögum og vegna þess að sveitarfélögin hafa viljað halda fast í ákvörðunarrétt sinn um það efni. Nefndin telur að þessu þurfi að breyta og að ekki sé öllu lengur hægt að halda því fyrirkomulagi, sem tíðkast hefur, þ. e. að hver höfn um sig sækir um hækkun á gjaldskrá til samgönguráðuneytisins og gjaldskráin sé síðan birt sérstaklega í Stjórnartíðindum, en það hefur í för með sér að svo til samhljóða gjaldskrár 50–60 hafna eru birtar í Stjórnartíðindum tvisvar til þrisvar á ári. Nefndin gerir því ráð fyrir því í 13. gr., að ein gjaldskrá sé sett fyrir allar hafnir á landinu sem

lögin ná til, en þó er gert ráð fyrir heimild til frávíks frá þessari samræmdu gjaldskrá, ef sérstakar aðstæður eru fyrir hendi.

8. Í framhaldi af endurteknum samþykktum Hafnasambands sveitarfélaga tók nefndin til athugunar óskir þess um, að landshafnarformið yrði lagt niður og um landshafnir giltu sömu lög og um almennar hafnir.

Þær þrjár landshafnir sem um er að ræða eru í Keflavík — Njarðvík, Rifi á Snæfellsnesi og Þorlákshöfn. Gildandi lög um þær eru nr. 23/1955, um landshöfn í Keflavíkurkaupstað og Njarðvíkurhreppi, nr. 38/1951, um landshöfn í Rifi á Snæfellsnesi, og nr. 61/1966, um landshöfn í Þorlákshöfn. Lögin um landshöfn í Keflavík/Njarðvík, sem er elst þeirra, voru upphaflega sett árið 1946. Landshafnahugmyndin er þannig orðin nærri 40 ára gömul. Hún kom fram við allt aðrar þjóðfélagsaðstæður en nú ríkja og taldi nefndin því rétt að endurskoða hvort sú sérstaða eigi áfram að gilda um þessar hafnir, sem talin var vera fyrir hendi við setningu landshafnalaganna.

Höfuðrökin fyrir þessu fyrirkomulagi voru á sínum tíma, að engar nothæfar fiskihafnir væru til á ákveðnum landssvæðum, svo sem Reykjanesi. Þaðan væri hins vegar skammt á góð fiskimið og á þessi svæði sækti fjöldi aðkomubáta. Ekki væri hægt að ætlast til að eitt sveitarfélag stæði þannig undir hafnargerðarkostnaði við höfn sem þjónaði fleiri sveitarfélögum. Það kom og til að á þessum tíma greiddi ríkissjóður minna til almennra hafnargerða en nú er eða 40% samkvæmt lögum, sem samþykkt voru sama ár og fyrstu landshafnalögin, en áður hafði ríkisframlagið verið enn lægra.

Nefndin hefur rætt við sveitarstjórnarfulltrúa á þeim stöðum, þar sem landshafnir eru, um framangreindar hugmyndir. Jafnframt hafa þeir fengið ýmsar upplýsingar um hafnirnar sem óskað hefur verið eftir svo sem reikninga og reikningslega stöðu þeirra, svo og framkvæmdaáætlanir og aðgang að tæknilegum upplýsingum, að svo miklu leyti sem þær hafa verið fyrir hendi.

Stjórnir landshafnanna hafa fylgst með þessum viðræðum, enda þótt þær séu í sjálfu sér ekki ákvörðunaraðili um afnám eða framhald landshafnaformsins.

Viðkomandi sveitarstjórnir voru beðnar um að taka afstöðu til þessa máls og gera nefndinni skriflega grein fyrir niðurstöðum sínum. Skrifleg svör höfðu borist í nóvemberlok aðeins frá Njarðvíkurbæ og Neshreppi utan Ennis.

Í svari bæjarstjórnar Njarðvíkur kemur m. a. fram, að hún „er til viðræðu við stjórnvöld um þessi mál, en tekur fram að hún telur sig þar með á engan hátt skuldbundna í afstöðu til málsins“.

Í svari Neshrepps utan Ennis er vísað til fundar í hreppsnefnd, þar sem fundarmenn voru „mjög svo jákvæðir í afstöðu sinni til þessa máls, enda miðuðu þeir afstöðu sína af því að farið yrði að tillögu hafnarnefndar um uppbyggingu hafnarinnar og að lið 1. um dýpkun og endurbætur yrði lokið áður en af yfirtöku gæti orðið. Telja aðiljar sig reiðubúna í frekari viðræður ef óskað er“.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Efni frv. þessa er skipt í eftirgreinda kafla:

- I. kafli — Yfirstjórn hafnamála.
- II. kafli — Um stjórn hafna og rekstur.
- III. kafli — Um framkvæmdir í höfnum, greiðslu kostnaðar við hafnargerðir o. fl.
- IV. kafli — Um framkvæmdaáætlanir.
- V. kafli — Um Hafnabótasjóð.
- VI. kafli — Ýmis ákvæði.

Hér er um óbreytta kaflaskiptingu að ræða frá gildandi lögum, enda þótt í annarri röð sé.

I. KAFLI
Yfirstjórn hafnamála.

Um 1. gr.

Samhljóða 1. gr. gildandi laga.

Um 2. og 3. gr.

Sjá 1. lið í almennu greinargerðinni hér að framan.

Um 4. gr.

Helsta nýmælið í þessari gr. er að hafnamálastjóri skuli skipaður af ráðherra til fimm ára í senn, en heimilt er að endurráða hann, svo oft sem vera vill. Jafnframt er gert ráð fyrir því í ákvæði til bráðabirgða II að skipun núverandi hafnamálastjóra haldi gildi sínu engu að síður. Verði þetta ákvæði að lögum þarf að breyta 1. gr. laga nr. 56/1981, um vitamál, til samræmis. Samkvæmt 4. mgr. skal annað starfsfólk en hafnamálastjóri og yfirmenn deilda ráðið samkvæmt ráðningarsamningi og er það í samræmi við ríkjandi stefnu í ráðningamálum ríkisstarfsmanna.

Um 5. gr.

Greinin er lítillega aukin útgáfa 2. mgr. gildandi 3. gr. hafnalaga, sbr. og 3. lið í alm. grg.

Um 6. gr.

Sjá hér 2. gr. reglugerðar um hafnamál, nr. 395/1974. Tæknideildinni, sem þar er talað um, er þó skipt hér upp í tvær deildir, áætlana- og hönnunardeild og framkvæmdadeild, með tilliti til þeirra áherslubreytinga á tilgangi og starfsvettvangi stofnunarinnar, sem nefndin leggur til.

II. KAFLI

Um stjórn hafna og rekstur.

Sama fyrir sögn og efni að flestu sem greinir í IV. kafla gildandi laga.

Um 7. gr.

Grein þessi er ný að því leyti að gildandi lög skilgreina ekki hvað sé höfn, en um 2. mgr. má benda á 26. gr. gildandi hafnalaga.

Um 8. gr.

Greinin er ný, sbr. þó 11. gr. og 1. tl. 6. gr. hafnalaga.

Um 9. gr.

Greinin er ákveðin umorðun 11. gr., en séu 8. og 9. gr. lesnar saman þá er efni þeirra samhljóða gildandi 11. gr.

Um 10. gr.

Efnislega samhljóða 1. — 3. mgr. 26. gr. hafnalaga.

Um 11. gr.

1. mgr. er samhljóða 12. gr. gildandi laga utan umorðunar í inngangsorðum og 1. tl.
2. mgr. er samhljóða 2. ml. 2. mgr. 12. gr.

Um 12. gr.

1. mgr. er umorðun 3. mgr. 12. gr. hafnalaga, sjá einnig 2. ml. 1. mgr. 15. gr. rgj.
2. — 3. mgr. taka mið af 4. mgr. 12. gr., sbr. einkum 2. mgr. 15. gr. rgj. Þó er hér ákvörðun um viðmiðun (stærð skips) vísað til rgj. sem væntanlega verður sett.
4. mgr. er samhljóða 5. mgr. 12. gr., sbr. 3. mgr. 15. gr. rgj., utan að „varningur“ verður „útflutningsbirgðir“.
5. — 6. mgr. eru nýjar. Eins og ákvæðin bera með sér eru þau sett til enn frekari tryggingar á innheimtu vörugjalds.
7. mgr. er samhljóða 13. gr. laga nr. 83/1976.
8. mgr. er samhljóða 4. mgr. 15. gr. rgj.

Um 13. gr.

Hér er um nýja grein að ræða, þó að framgangsmáta svipi um sumt til gildandi ákvæða, 26. gr. gildandi hafnalaga og 5. mgr. 15. gr. rgj., því að hér er lagt til að ein gjaldskrá gildi fyrir allar hafnir, þó með heimild til frávíka. Frekari skýringar varðandi þessa grein er að finna í 7. lið alm. grg.

Um 14. gr.

Samhljóða gildandi 13. gr. með smávegis umorðun síðustu mgr.

Um 15. gr.

Samhljóða gildandi 14. gr. að breyttu breytanda.

Um 16. gr.

Greinin er samhljóða 15. gr. að breyttu breytanda.

Um 17. gr.

Greinin er samhljóða gildandi 16. gr. að breyttu breytanda.

Um 18. gr.

Grein þessi tekur mið af gildandi 17. gr., þó með ákveðinni umorðun sem nauðsynleg er talin til frekari skýringar.

III. KAFLI

Um framkvæmdir í höfnum, greiðslu kostnaðar við hafnargerðir o. fl.

Hér er fjallað að flestu leyti um samskonar atriði og greinir í gildandi II. kafla, þótt ýmsar veigamiklar breytingar hafi verið gerðar á einstökum greinum. Heiti kaflans hefur verið rýmkað.

Um 19. gr.

Greinin er samhljóða gildandi 9. gr.

Um 20. gr.

Greinin er ný og ætluð til þess að undirstrika, að eigandi hafnar, sbr. 8. gr., skal eiga frumkvæði að framkvæmdum, jafnframt því sem hann ber ábyrgð á þeim. Sjá einnig 2. lið almennu greinargerðarinnar.

Um 21. gr.

Greinin er ný, en efni hennar sótt í 1. ml. 13. gr. rgj. auk þess sem það leiðir um sumt af ákvæðum gildandi 6. gr.

Um 22. gr.

Greinin er ný, en efni hennar leiðir þó um margt af ýmsum gildandi ákvæðum, t. d. 1. mgr. 3. gr. hafnalaganna, sbr. 5. — 8. gr. rgj. Frekari skýringar er að finna í 2. lið alm. grg. hér að framan.

Um 23. gr.

Greinin er ný, sbr. þó 5. gr. gildandi laga.

Um 24.—26. gr.

Greinar þessar fjalla allar um kostnaðarþátttöku ríkissjóðs í hafnarframkvæmdum, þar sem greind eru styrkhæf verkefni (24. gr.), skilyrði aðildar ríkissjóðs (25. gr.) og hundraðshlutfall þátttöku (26. gr.) Efni þeirra er um flest að finna í 6. — 8. gr. gildandi hafnalaga, sbr. 9., 11. og 12. gr. reglugerðar.

Um nýmælin í þessum greinum vísast til 4. liðs í almennu greinargerðinni hér að framan.

Um 27. gr.

Grein þessi er nýmæli og vísast um skýringar með henni til almennu greinargerðarinnar, 6. liðs.

IV. KAFLI

Um framkvæmdaáætlanir.

IV. kafli gildandi laga fjallar um sama efni.

Um 28. gr.

Grein þessi er samin með hliðsjón af 10. gr. gildandi laga, 14. gr. rgj. og reynslu þeirri sem komin er á vinnslu slíkra áætlana, sbr. 5. lið í almennu greinargerðinni.

V. KAFLI

Um Hafnabótasjóð.

V. kafli gildandi laga fjallar um sama efni.

Um 29. gr.

Efnislega samhljóða gildandi 18. gr.

Um 30. gr.

Samhljóða gildandi 20. gr., sbr. einnig 2. gr. laga nr. 83/1976, um breyting á hafnalögum. Við bætist ákvæði 2. tl., sem sett er inn til samræmis við ákv. 27. gr. frumvarpsins.

Um 31. gr.

Samhljóða fyrri mgr. 21. gr., sbr. 3. gr. laga nr. 83/1976, en heimildartala hækkuð, og heimild til ábyrgðar ríkissjóðs felld niður, þar sem hún telst þarflaus.

Síðari mgr. 21. gr. telst einnig vera þarflaus og er því felld niður.

Um 32. gr.

Samin með hliðsjón af gildandi 19. gr., 17. gr. í rg. og reynslu undanfarinna ára.

Um 33. gr.
Samhljóða fyrri ml. 22. gr. gildandi laga. Efni síðara ml. er nú að finna í upphafi 32. gr.

Um 34. gr.
Samhljóða gildandi 23. gr.

Um 35. gr.
Samhljóða gildandi 24. gr.

Um 36. gr.
Ný grein sem lýsir því, hvernig staðið skuli að umsókn lána/styrkja úr sjóðnum.

VI. KAFLI

Ýmis ákvæði.

VI. kafli gildandi laga ber sömu yfirskrift.

Um 37. gr.
Samhljóða gildandi 25. gr.

Um 38. gr.
Fyrri mgr. er samhljóða gildandi 27. gr., nema hvað sektarfjárhæðar er ekki getið sérstaklega.

Í síðari mgr. er heimild veitt til að grípa til kyrrsetningar skipa, ef í nauðir rekur um innheimtu vangoldinna gjalda og sekta.

Um 39.—41. gr.
Parfnast ekki skýringa.

Um ákvæði til bráðabirgða I.

Sbr. 8. lið almennu greinargerðarinnar.

Um ákvæði til bráðabirgða II.

Sbr. skýringar við 4. gr.